

ԱՊԱՇԽԱՐԱՆՔ ՈՒ ՍԷՐ

«Եւ եթէ ունենամ ամբողջ հաւատը մինչեւ իսկ լեռները տեղափոխելու չափ, բայց սէր չ'ունենամ, ոչինչ եմ...» Ա. ԿՈՐՆԹԱՑԻՈՑ 13

Մեծ պահքի շրջանին մէջ գտնուելով, վստահ եմ, որ ամէնքս էլ մեր հաճոյքներին ու ցանկութիւններին սահմանափակումներ ենք դրել եւ ամէնքս էլ զբոսնում ենք ապաշխարութեան մէջ: ԱՊ-ԱՇԽԱՐՈՒԹԻՒՆ այսինքն հեռացում աշխարհից, այսինքն զսպում մեր հաճոյքների, խոտրժակի, շռայլութեան: Այդ ամէնը սակայն պէտք է իմաստաւորել: Ամէն մի զսպութիւն ու չափաւորութիւն անիմաստ է, եթէ այն չի տրուում յանուն աստուածահաճոյ գործերի: Զսպել խոտրժակը, ոչ թէ իր կազմութեամբ ու առողջութեամբ համար, այլ իր չկերածը անօթի մէկին տալու: Զշռայլել, ոչ թէ իր քսակը անիւի ուռնացնելու, այլ վասն ողորմութեան: Ներել՝ վասն սիրելու... Ոչ թէ պահք յանուն պահքի, այլ պահք վասն կատարելութեան: Շատերս պահքը դարձնում ենք նպատակ, այնինչ այն միայն միջոց պէտք է ծառայեցնել: Շատերս էլ միւս ծայրայեղութեան մէջ ենք ընկնում. ընդհանրապէս քացառելով պահքի նշանակութիւնը:

Բայց այդ ամէնից վեր կանգնած է մի առաքինութիւն, առանց որի մենք ոչինչ ենք, իսկ եթէ այն ունենք ուրեմն երիցս երանելի ենք:

Դա ՍԷՐն է: Եւ այսօր ես ուզում եմ խօսել սիրոյ մասին. առաքինութիւն, առանց որի անիմաստ է դառնում ամեն ինչ: Սէրն է, որ իմաստաւորում է պահքն ու ծոմապահութիւնը, առանց սիրոյ չկայ քրիստոնէութիւն: Սէրն է, որ իմաստաւորում է աղօթքն ու ծէսը: Առանց սիրոյ չկայ հաւատ: Սէրն է, որ իմաստաւորում է մարդկային յարաբերութիւնները, առանց սիրոյ չկայ եկեղեցի: Սէրն է, որ արարեց աշխարհը, առանց սիրոյ չկայ մարդկութիւն: Սէրն է, որ փրկեց աշխարհը, առանց սիրոյ չկայ փրկութիւն: Աստուած սէր է, առանց սիրոյ մենք ԱՆԱՍՏՈՒԱՄ ենք:

Բոլոր մարդկային, միջկրօնական տեսութիւնները գալիս են սիրոյ պակասից: Երէկ երեսայ հոգեւորականի մը թփախառն արհամարհանքին արժանացայ, հերթական անգամ: Եւ ես ինքս ինձ մտածեցի: Զարմանալի է, մենք երկուսս էլ նոյն Աստծուն ենք պաշտում, որտեղի՞ց այդ տեսութիւնը: Եւ այսօր հասկանում եմ որտեղից: Սիրոյ պակասից: Ինչպէս լոյսի պակասը խաւարն է, այնպէս էլ սիրոյ պակասը ծնում է տեսութիւն:

Աստուած ստեղծեց աշխարհը: Սիրով ստեղծեց այն: Եւ ամէն քան գեղեցիկ էր ու հաւասարակշռուած: Բայց կամաց-կամաց պակասեց սէրը: Իսկ մենք գիտենք, եթէ մի քան պակասում է, խախտում է հաւասարակշռութիւնը: Ազամը մեղանչեց, Կայէնը սպաննեց իր եղբորը: Ատելութիւնը մտաւ աշխարհ: Աստուած սէր է, բայց նաեւ արդար դատաւոր: Եւ ջրհեղեղ եղաւ աշխարհի վրայ: Աստուած չկործանեց մարդկութիւնը, այլ միայն ջրով մաքրեց տեսութիւնն ու անհաւատութիւնը: Իսկ սէրը չկործանեց, այլ նրան տապանի մէջ ապահով իջեցրեց Արարատի կատարին: Նորից հաւասարակշռութիւն տիրեց աշխարհի վրայ: Եւ նորից սիրոյ պակաս՝ մեղսալից ՍՈՒՄ: Աստուած սէր է, բայց նաեւ արդար դատաւոր: Ու հնչեց Արրահամի ձայնը. «Մի՞թէ Դու արդարին ամբարիշտի հետ կ'ոչնչացնես»: Տէրը պատասխանեց. «Եթէ 10 արդար էլ լինի, չեմ կործանի»: Կործանեց... Զէր կարող չկործանել, որովհետեւ Սոդոմում մի կաթիլ սէր չէր մնացել: Նոյնը 2000 տարի առաջ՝ աշխարհն ա-

պականուած ու անւեր: Բայց այս անգամ Աստուած չկործանեց այն: Այս անգամ Տիեզերքը հաւասարակշռելու լուրջ աշխատանք կը կատարէր: «Եւ Աստուած այնքան սիրեց աշխարհը, որ մինչեւ իսկ իր միածին որդին տուաւ, որպէսզի ով հաւատայ անոր, յաւիտեանական կեանք ընդունի» (ՅՈՒԼ. Գ-16):

Գիտեմալով, որ ատելութիւնը շատ է, գիտեմալով, որ կը խաչեն, բայց գիտեմալով նաեւ, որ այլ ելք չկայ, որ դա է միակ միջոցը հաւասարակշռութեան, աշխարհ իջաւ ինքը՝ Սէրը: Հետագայում Շնորհալին կը գրէ.

«Սէրդ սիրով խոնարհեցար, նովին մարմնովըն խաչեցար,
Ի փրկութիւն մեր մարմնացար. Ի գերեզման մահու եղար»:

Եւ խաչուեց Սէրը՝ տալով իր պատգամը. «Սիրեցէ՛ք զմիմիանս»: Աստուած մէկ քան է ուզում մեզանից. սիրել միմիանց եւ աւելացնել սէրը աշխարհի վրայ, պահել աշխարհի հաւասարակշռութիւնը: Սիրելով միմիանց՝ մենք մասնիկն ենք դառնում Սիրոյ հրաշալի Յարութեանը, ատելով միմիանց՝ մենք խաչ ենք հանում Սէրը – որ է Աստուած:

«Եթէ խօսիմ մարդոց եւ հրեշտակներուն լեզուները, բայց սէր չունենամ, կը նմանիմ պղնձի մը՝ որ կը հնչէ, կամ ծնծղաներու՝ որ կը ղողանջեն: Եւ եթէ մարգարէութիւն ընելու շնորհ ունենամ եւ հասկնամ բոլոր խորհուրդներն ու ամբողջ գիտութիւնը, եւ եթէ ունենամ ամբողջ հաւատք՝ մինչեւ իսկ լեռները տեղափոխելու չափ, բայց սէր չունենամ, ոչինչ եմ: Եւ եթէ իմ ամբողջ ստացուածքս տամ աղքատներուն ու իմ այս մարմինը մատնեմ այրուելու, բայց սէր չունենամ, ոչինչ կը շահիմ: Սէրը համբերող է, քաղցր է, սէրը չի նախանձիր, չի գոռոզանար, չի հպարտանար, չի յանդգնիր, իրենք չի փնտռեր, չի գրգռուիր, չար բան չի խորհիր, անիրաւութեան վրայ չ'ուրախանար, այլ կ'ուրախանայ ճշմարտութեան վրայ, ամեն բանի կը դիմանայ, ամեն բանի կը հաւատայ, ամբողջապէս կը յուսայ, ամեն բանի կը համբերէ: Սէրը երբեք չսպառիր:

«Արդ կը մնան հաւատք, յոյս, սէր. այս երեքը, բայց անոնցմէ մեծը Սէրն է»:

Ահա Պօղոս առաքելի օրհներգը: Ոչ թէ օրէնքը, այլ օրհներգ: Քանզի սէրը օրէնք չի նախնար, սէրը օրհներգն է, օրհներգ:

Այժմ ամենքս մեզ հարց տանք ու անկեղծ լինեմք մեր պատասխանների մէջ: Կարելոյ չէ, որ Յիսուս ծնունդ Բեթղեհեմում, կարելոյն այն է, թէ մեր սրտի ու հոգու մութ ֆարանգաւում մենք տեղ տալի՞ս ենք Սիրոյ արքային, այն ծնունդ է մեր մէջ: Երկնքում, այո՛ առկայծում է Սիրոյ աստղը, եւ նախապահ է ցոյց տալիս մոգերին, բայց նրա ցոյքերը որքանո՞վ են լուսաւորում մեր հոգին եւ մենք արդեօ՞ք դէպի այդ աստղն ենք առաջնորդում մեր կեանքի անիւր: Յիսուս խաչուեց ու յարութիւն առաւ, օրհնեալ է յարութիւնը Քրիստոսի: Իսկ գուցէ այն այդպէս էլ խաչուած մնացել է մեր հոգո՞ւմ, կամ նրան այդպէս էլ յարութիւն չտուեցինք մեր հոգու գերեզմանում: Եւ այդպէս էլ փակ մնաց այն՝ ատելութեան, չարի, նախանձի ու նեղութեան հսկայ գերեզմանաճարով, որը Յիսուս չի կարող շարժել, երբ մենք չուզեցեմք այդ...

Ապաշխարհամբի շրջանին այս մտորումներն էին, որ ուզեցի կիսել ձեզ հետ: Մտորումներ էին դրանք, քան թէ ֆարոգ, որովհետեւ ինչպէս հին աշխարհի իմաստուններից մէկն է ասել. «Ամենամեծ ֆարոգիչը մրջինն է, որն էլ միշտ լուռ է մնում»: Մտորումներ էին դրանք, որոնք յուզում են ամենքիս, քանզի վերջին հաշուով ամենքս էլ գլխահակ ենք ու ամօքապարտ մեր Տիրոջ առաջ, որին միայն վայել է փառք եւ երկրպագութիւն:

Տ. ԸՆԾԱՆՈՒԷՐ ԱՐԴ. ԲԱԲԱԽԱՆԵԱՆ